

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2026. gada 2. septembrī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Erlens Kalniņš, senatores Ināra Garda un Kristīne Zīle

rakstveida procesā izskatīja civillietu /Persona C/ prasībā pret /Nosaukums A/ par atstādināšanas no darba atzīšanu par prettiesisku, darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu un vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu sakarā ar /Persona C/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2026. gada 14. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

Prasības pieteikumā ietvertie prasījumi

[1] /Persona C/ 2025. gada 26. novembrī cēlis tiesā prasību pret /Nosaukums A/, lūdzot tiesu:

1) atzīt prasītāja atstādināšanu no darba par nepamatotu un piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku no 2025. gada 6. novembra līdz 2025. gada 13. novembrim 363,60 euro;

2) atzīt par spēkā neesošu atbildētājas 2025. gada 14. novembra uzteikumu;

3) piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam atlīdzību (vidējo izpeļņu) par visu darba piespiedu kavējuma laiku no 2025. gada 14. novembra līdz prasības celšanas dienai 590,85 euro un piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam atlīdzību (vidējo izpeļņu) par visu darba piespiedu kavējuma laiku līdz darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar tiesas spriedumu;

4) izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju ar tiesas spriedumu.

Pirmās instances tiesas spriedums

[2] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2026. gada 12. februāra spriedumu prasība apmierināta daļēji, nospriežot:

- 1) atzīt par spēkā neesošu atbildētājas 2025. gada 14. novembra rīkojumu „Par darba tiesisko attiecību izbeigšanu”, ar kuru uzteikts starp pusēm noslēgtais darba līgums, pamatojoties uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 2. punktu;
- 2) izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju ar tiesas spriedumu;
- 3) piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku no 2025. gada 14. novembra līdz 2026. gada 12. februārim 3810,02 *euro*;
- 4) noraidīt prasību daļā par prasītāja atstādināšanas no darba atzīšanu par nepamatotu un vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējuma laiku no 2025. gada 6. novembra līdz 2025. gada 13. novembrim piedziņu;
- 5) piedzīt no atbildētājas valsts ienākumos valsts nodevu 600 *euro*.

Apjoms, kādā pārsūdzēts pirmās instances tiesas spriedums

[3] Par Rīgas pilsētas tiesas 2026. gada 12. februāra spriedumu atbildētāja iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot minēto spriedumu daļā, ar kuru apmierināta prasība.

Apelācijas instances tiesas spriedums

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2026. gada 12. februāra spriedumu, Rīgas apgabaltiesa ar 2026. gada 14. maija spriedumu daļēji apmierinājusi prasību, nospriežot:

- 1) atzīt par spēkā neesošu atbildētājas 2025. gada 14. novembra rīkojumu „Par darba tiesisko attiecību izbeigšanu”, ar kuru uzteikts starp pusēm noslēgtais darba līgums, pamatojoties uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 2. punktu;
- 2) izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju ar tiesas spriedumu;
- 3) piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku no 2025. gada 14. novembra līdz 2026. gada 12. februārim 5171,57 *euro*, ieturot no tās nepieciešamos nodokļu maksājumus;
- 4) piedzīt no atbildētājas valsts ienākumos valsts nodevu 700 *euro*.

Kaut arī sprieduma rezolutīvajā daļā tas tieši nav norādīts, apgabaltiesa būtībā ir noraidījusi prasību daļā par atlīdzības (vidējās izpeļņas) par darba piespiedu kavējuma laiku no 2026. gada 13. februāra līdz darba tiesisko attiecību izbeigšanas ar tiesas spriedumu dienai piedziņu.

[4.1] Attiecībā uz prasību daļā par atlīdzības (vidējās izpeļņas) par visu darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu apgabaltiesas spriedumā ietverti turpmāk norādītie motīvi.

[4.1.1] Darba likuma 126. panta pirmajā daļā noteikts, ka saskaņā ar tiesas spriedumu darbiniekam izmaksājama vidējā izpeļņa Darba likuma 75. panta izpratnē par visu darba piespiedu kavējuma laiku arī tad, ja tiesa, kaut arī pastāv pamats darbinieku atjaunot iepriekšējā darbā, pēc viņa lūguma izbeidz darba tiesiskās attiecības ar tiesas spriedumu. Darba likuma 126. panta pirmā daļa vērsta uz prettiesiski atlaista darbinieka tiesību aizskāruma novēršanu, proti, lai nodrošinātu viņam nepamatoti zaudēto ienākumu pilnīgu atlīdzināšanu neatkarīgi no tā, ka darbinieks nevēlas turpināt darba tiesiskās attiecības ar konkrēto darba devēju (sk. *Senāta 2016. gada 17. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-1124/2016, C28377314, 8.1. punktu*).

Pirmās instances tiesa ir nepareizi noteikusi darba dienu skaitu, atbilstoši kuram veicama vidējās izpeļņas aprēķināšana, un nepareizi noteikusi no atbildētājas par labu prasītājam piedzenamās atlīdzības summas apmēru. Saskaņā ar Darba likuma 75. pantu vidējā izpeļņa aprēķināma par pēdējiem sešiem kalendāra mēnešiem, proti, no 2025. gada maija līdz oktobrim. No atbildētājas apelācijas sūdzībai pievienotā vidējās izpeļņas aprēķina

redzams, ka prasītāja vidējā alga par 126 darba dienām pirms nodokļu nomaksas ir 11 234,78 (*lietas 98. lapa*), līdz ar to dienas vidējā izpeļņa (11 234,78 *euro* / 126 darba dienas) ir 89,165 *euro* (bruto).

[4.1.2] Kā konstatējusi apgabaltiesa, no apelācijas instances tiesas sēdē izteiktā prasītāja lūguma noraidīt apelācijas sūdzību izriet, ka prasītājs pilnībā piekrīt pirmās instances tiesas veiktajam vidējās izpeļņas aprēķinam, tostarp aprēķina periodam.

Vienlaikus apgabaltiesa atzinusi, ka prasītājs nav iesniedzis tiesai pierādījumus vai aprēķinus attiecībā uz piedzenamo vidējo izpeļņu par laika posmu no pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas dienas līdz lietas izskatīšanai apelācijas instances tiesā, lai gan atbilstoši sacīkstes principam un pierādīšanas pienākuma sadalījumam prasītāja pienākums bija iesniegt tiesai attiecīgus aprēķinus, ja viņš vēlējās prasīt vidējās izpeļņas piedziņu par laiku līdz apelācijas instances tiesas spriedumam.

Tā kā apelācijas instances tiesā puses nav izteikušas iebildumus pret pirmās instances tiesas secinājumiem attiecībā uz laika posmu no 2025. gada 14. novembra līdz 2026. gada 12. februārim, par kuru piedzīta vidējā izpeļņa, apgabaltiesa atzinusi par pamatotu šo pirmās instances tiesas noteikto darba piespiedu kavējuma periodu. Minētajā laika posmā ir 58 darba dienas, līdz ar to vidējās izpeļņas summa (89,165 *euro* x 58 darba dienas) ir 5171,57 *euro*, kas piedzenama no atbildētājas par labu prasītājam, ieturot no tās likumā paredzētos nodokļus.

[4.2] Apmierinot prasību daļā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu apgabaltiesa no atbildētājas valsts ienākumos piedzinusi valsts nodevu 700 *euro* atbilstoši Civilprocesa likuma 34. pantam un 3. pielikumam, t. i., 300 *euro* par prasību, kurai nav mantiska rakstura (darba devēja uzteikuma atzīšana par spēkā neesošu), un 400 *euro* par prasību, kas novērtējama naudas summā (vidējās izpeļņas 5171,57 *euro* piedziņa).

Kasācijas sūdzības argumenti

[5] Prasītājs iesniedzis kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2026. gada 14. maija spriedumu daļā par vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu, norādot, ka viņš nepiekrīt spriedumam daļā, ar kuru apgabaltiesa nav piedzinusi vidējo izpeļņu par laika posmu no pirmās instances tiesas līdz apelācijas instances tiesas sprieduma taisīšanas dienai.

Kasācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Senāta judikatūrā atzīts, ka Darba likuma 126. panta mērķis ir nodrošināt prettiesiski atlaista darbinieka mantisko tiesību efektīvu aizsardzību un zaudēto ienākumu pilnīgu kompensāciju. Šī norma vērsta uz prettiesiski atlaista darbinieka tiesību aizskāruma novēršanu un nepamatoti zaudēto ienākumu pilnīgu atlīdzināšanu neatkarīgi no tā, ka darbinieks nevēlas turpināt darba tiesiskās attiecības ar konkrēto darba devēju (sk. *Senāta 2016. gada 17. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-1124/2016, C28377314, 8.1. punktu*).

[5.2] Apgabaltiesa ir nepareizi piemērojusi Darba likuma 126. panta pirmo daļu. Kaut arī tā atzina, ka darba devēja uzteikums ir prettiesisks, ka darba tiesiskās attiecības izbeidzamas ar tiesas spriedumu un ka prasītājam pienākas no atbildētājas vidējā izpeļņa par darba piespiedu kavējuma laiku, vienlaikus apgabaltiesa nepiedzina vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku līdz apelācijas instances tiesas sprieduma taisīšanas dienai, lai gan darba tiesiskās attiecības tika izbeigtas tikai apelācijas instancē.

Izdarot iepriekšminētos savstarpēji pretrunīgos secinājumus, apgabaltiesa nav ņēmusi vērā, ka pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzēja nevis prasītājs, bet gan atbildētāja. Tādējādi tieši atbildētājas procesuālās rīcības dēļ tika pagarināts tiesvedības laiks un attiecīgi arī darba piespiedu kavējuma periods. Šādos apstākļos nav tiesiski pamatoti no tiesvedības ilguma apelācijas instancē izrietošās negatīvās sekas pārlīkt uz prasītāju kā prettiesiski atlaisto darbinieku, tādējādi samazinot viņam pienākošās atlīdzības apmēru.

[5.3] Nepamatoti formāls un neatbilstošs darba tiesību būtībai ir apgabaltiesas secinājums, ka prasītājs nav iesniedzis tiesai pierādījumus vai aprēķinus attiecībā uz piedzenamo atlīdzību par laika posmu no pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas dienas līdz lietas izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Prasījums piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam atlīdzību (vidējo izpeļņu) par visu darba piespiedu kavējuma laiku bija pieteikts jau pirmās instances tiesā (ietverts prasības pieteikumā) un tika uzturēts visā

tiesvedības laikā. Tas, ka prasības pieteikumā ietvertu sākotnējo aprēķinu apgabaltiesa atzina par neprecīzu un izdarīja atšķirīgu vidējās izpeļņas aprēķinu, nenozīmē, ka prasītājs nebūtu iesniedzis pierādījumus vai aprēķinus vidējās izpeļņas noteikšanai. Rezultātā apgabaltiesa tīri procesuālu apsvērumu dēļ ir atteikusies pilnībā piemērot Darba likuma 126. panta pirmo daļu, lai gan no prasītāja puses attiecīgs prasījums bija pieteikts un apgabaltiesas rīcībā bija visi nepieciešamie dati piedzenamās atlīdzības summas aprēķināšanai. Turklāt darba dienu skaits strīdus periodā ir objektīvi nosakāms apstāklis, kas neprasa īpašu pierādīšanu.

Ar šādu pārmērīgi formālu pieeju apgabaltiesa ir ierobežojusi Darba likuma 126. panta pirmajā daļā paredzēto prasītāja tiesību saņemt pilnīgu atlīdzību par prettiesiskas atlaišanas sekām, lai gan prasījums piedzīt atlīdzību (vidējo izpeļņu) par visu darba piespiedu kavējuma laiku bija skaidri pieteikts, apgabaltiesa pati aprēķināja dienas vidējās izpeļņas apmēru un darba piespiedu kavējuma periods bija objektīvi konstatējams.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, apgabaltiesa nav ievērojusi darbinieka kā darba tiesisko attiecību vājākās un neaizsargātākās puses aizsardzības principu, saskaņā ar kuru darba tiesību normu iztulkošanai un piemērošanai jānodrošina darbinieka tiesību efektīva aizsardzība un faktiskā taisnīguma sasniegšana, nevis pārmērīga procesuālā formālisma prevalēšana pār materiāltiesisko taisnīgumu.

Paskaidrojumi par kasācijas sūdzību

[6] Paskaidrojumos par kasācijas sūdzību atbildētāja norādījusi, ka sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījis spriedumu attiecībā uz personu, kura to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā (sk. *Civilprocesa likuma 473. panta pirmo daļu*), Senāts atzīst, ka spriedums ir atceļams daļā, ar kuru noraidīta prasība daļā par atlīdzības (vidējās izpeļņas) par darba piespiedu kavējuma laiku no 2026. gada 13. februāra līdz darba tiesisko attiecību izbeigšanas ar tiesas spriedumu dienai piedziņu.

Par lietas izskatīšanas robežām

[8] Kaut arī prasītāja kasācijas sūdzībā lūgts atcelt pārbaudāmo spriedumu daļā par vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu, vienlaikus kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka prasītājs nepiekrīt spriedumam daļā, ar kuru apgabaltiesa nav piedzinusi vidējo izpeļņu par laika posmu no pirmās instances tiesas līdz apelācijas instances tiesas sprieduma taisīšanas dienai.

Tādējādi būtībā prasītājs ir pārsūdzējis pārbaudāmo spriedumu daļā, ar kuru apgabaltiesa ir noraidījusi prasību daļā par atlīdzības (vidējās izpeļņas) par darba piespiedu kavējuma laiku no 2026. gada 13. februāra, t. i., no nākamās dienas pēc pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas, līdz 2026. gada 14. maijam, kad tika pasludināts pārbaudāmais spriedums, piedziņu.

Par Darba likuma 126. panta pirmās daļas piemērošanas aspektiem

[9] Senāts piekrīt kasācijas sūdzības argumentam, ka apgabaltiesa, nepiedzenot no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku no 2026. gada 13. februāra līdz 2026. gada 14. maijam, ir nepareizi piemērojusi Darba likuma 126. panta pirmo daļu.

[9.1] Darba likuma 126. panta pirmajā daļā noteikts: „Darbiniekam, kas prettiesiski atlaists no darba un atjaunots iepriekšējā darbā, saskaņā ar tiesas spriedumu izmaksājama vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējuma laiku. Atlīdzība par visu darba piespiedu kavējuma laiku izmaksājama arī gadījumā, ja tiesa, kaut arī pastāv pamats darbinieku atjaunot iepriekšējā darbā, pēc viņa lūguma izbeidz darba tiesiskās attiecības ar tiesas spriedumu.”

[9.1.1] Senāts jau atzinis, ka Darba likuma 126. panta pirmās daļas teksts pietiekami skaidri atklāj tās saturu un mērķi, kas vērsts uz prettiesiski atlaista darbinieka tiesību aizskāruma novēršanu, nodrošinot viņam nepamatoti zaudēto ienākumu pilnīgu atlīdzināšanu neatkarīgi no tā, ka darbinieks nevēlas turpināt darba tiesiskās attiecības ar konkrēto darba devēju (sk. *Senāta (Civillietu departaments paplašinātā sastāvā) 2009. gada 2. decembra spriedumu lietā Nr. SKC-931/2009, C29286807, 2012. gada 26. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-1363/2012, C37107010, 2016. gada 17. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-1124/2016, C28377314, 8.1. punktu*). Ja ar tiesas spriedumu tiek apmierināts darbinieka prasījums atzīt par spēkā neesošu darba devēja uzteikumu un atjaunot darbinieku iepriekšējā darbā vai izbeigt darba tiesiskās attiecības ar tiesas spriedumu, jau tieši no likuma, t. i., no Darba likuma 126. panta pirmās daļas imperatīvajiem noteikumiem, nepārprotami izriet darbinieka tiesība saņemt atlīdzību (vidējo izpeļņu) par visu darba piespiedu kavējuma laiku (sk. *Senāta 2011. gada 9. marta spriedums lietā Nr. SKC-281/2011, C30379509, 11.3. punktu*).

Par darba piespiedu kavējumu Darba likuma 126. panta pirmās daļas izpratnē atzīstama situācija, kad darba devēja prettiesiskas neatvainojamas rīcības dēļ darbiniekam tiek liegta iespēja turpināt veikt līdzšinējo darbu un saņemt nolīgto darba samaksu. Ja prettiesiski atlaista darbinieks ir lūdzis izbeigt darba tiesiskās attiecības ar tiesas spriedumu, minētās attiecības izbeidzamas ar sprieduma pasludināšanas dienu, un šāda lūguma pieteikšana nenozīmē, ka darba kavējumam vairs nav piespiedu rakstura (sk. *Senāta 2012. gada 26. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-1363/2012, C37107010*).

Citiem vārdiem, no Darba likuma 126. panta pirmās daļas otrā teikuma tieši izriet, ka tad, ja darbinieka atlaišana no darba ir atzīta par prettiesisku, tiesai, neesot pierādījumiem par apstākļiem, kas izslēdz darba kavējuma piespiedu raksturu, ir pamats piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam atlīdzību (vidējo izpeļņu) par darba piespiedu kavējuma laiku līdz darba tiesisko attiecību izbeigšanas ar tiesas spriedumu dienai (sk. *Senāta (Civillietu departaments paplašinātā sastāvā) 2009. gada 2. decembra spriedumu lietā Nr. SKC-931/2009, C29286807*).

[9.1.2] Darba tiesību pamatmērķis ir darbinieka kā ekonomiski un sociāli vājākā darba tiesisko attiecību dalībnieka tiesību un pamatoto interešu aizsardzība. Tāpēc darbinieka prasībā par atjaunošanu darbā ietvertu prasījumu formulējumiem nav izvīrāmas īpaši stingras prasības, tostarp prasības pieteikumā nav jābūt precīzi (burtiski) pārņemtiem Darba likuma 122. panta pirmās daļas formulējumiem. Tā, piemēram, ja darbinieka prasības pieteikumā lūgts vienīgi atzīt par spēkā neesošu darba devēja uzteikumu, tas uz likuma pamata (sk. *Darba likuma 124. panta otro daļu*) ietver arī prasījumu par atjaunošanu iepriekšējā darbā. Ja darba līgums izbeigts ar darba devēja uzteikumu, bet darbinieks prasības pieteikumā lūdzis tikai viņa atjaunošanu iepriekšējā darbā, ar to ir pieteikts arī prasījums par attiecīgā uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu (sk. *Kalniņš E. Privāttiesību teorija un prakse. Raksti privāttiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 299. lpp.; Darba likums ar komentāriem. Autoru kolektīvs. Rīga: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, 2020, 339. lpp.; Senāta 2013. gada 30. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-42/2013, C28096308, 16.2. punktu*).

Kā norādījis Senāts, ja tiesa uzskata, ka darbinieka kā prasītāja pieteiktais prasījums neatbilst Darba likuma 122. panta pirmās daļas prasībām, tiesas pienākums ir izskaidrot prasītājam viņa tiesības un atlikt lietas izskatīšanu, dodot prasītājam iespēju pieteikt tiesai prasījumu par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu. Šādi nerīkojoties, tiesa pārāk šauri iztulko Darba likuma 122. panta pirmās daļas noteikumus un ierobežo Civilprocesa likuma 1. pantā paredzētās tiesības tikai tā iemesla dēļ, ka darbinieks kā prasītājs, sagatavojot prasības pieteikumu, nav precīzi noformulējis Darba likuma 122. panta pirmajā daļā minēto prasījumu (sk. *Senāta 2009. gada 6. maija spriedumu lietā Nr. SKC-284/2009, C32101608; sk. arī Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojuma „Tiesu prakse lietās par individuālajiem darba strīdiem” (2010 / 2011) 24. lpp.*).

Minētās atziņas par Darba likuma 122. panta piemērošanas aspektiem, ņemot vērā darba tiesību pamatmērķi, ir attiecināmas arī uz Darba likuma 126. pantā regulēto prettiesiski atlaista darbinieka prasījumu piedzīt no darba devēja atlīdzību par darba piespiedu kavējuma laiku vai mazāk apmaksāta darba veikšanu.

[9.2] Izskatāmajā lietā apgabaltiesa pamatoti vērsusi uzmanību uz Darba likuma 126. panta iztulkojumu, kas dots Senāta judikatūrā, kā arī izdarījusi pareizus secinājumus attiecībā uz prasītāja vidējās izpeļņas apmēru, pamatoti uzsverot, ka no atbildētājas kā darba devējas par labu prasītājam piedzenama vidējās izpeļņas summa pirms normatīvajos aktos paredzēto nodokļu un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu ieturēšanas.

[9.2.1] Tajā pašā laikā apgabaltiesa, piedzenot no atbildētājas prasītāja labā vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku no 2025. gada 14. novembra (t. i., no darba līguma uzteikšanas dienas) līdz 2026. gada 12. februārim (t. i., līdz pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas dienai), būtībā ir noraidījusi prasību daļā

par atlīdzības (vidējās izpeļņas) piedziņu par darba piespiedu kavējuma laika periodu, kas skaitāms no 2026. gada 13. februāra, t. i., no nākamās dienas pēc pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas, līdz 2026. gada 14. maijam, t. i., līdz pārbaudāmā sprieduma pasludināšanas dienai.

Šādu risinājumu apgabaltiesa ir argumentējusi ar to, ka atbilstoši sacīkstes principam un pierādīšanas pienākuma sadalījumam prasītāja pienākums ir bijis iesniegt tiesai attiecīgus pierādījumus un aprēķinus, ja viņš vēlējis prasīt vidējās izpeļņas piedziņu par laiku līdz apelācijas instances tiesas spriedumam.

[9.2.2] Taču, kā pamatoti uzsvērts kasācijas sūdzībā, prasījums piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam atlīdzību (vidējo izpeļņu) par visu darba piespiedu kavējuma laiku bija pieteikts jau pirmās instances tiesā (ietverts prasības pieteikumā), un – pretēji apgabaltiesas apgalvotajam – prasītājs jau savā prasības pieteikumā bija skaidri izteicis gribu prasīt vidējās izpeļņas piedziņu par „visu” darba piespiedu kavējuma laiku „līdz darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar tiesas spriedumu” (sk. *šī sprieduma 1. punktu*).

Ja apgabaltiesa uzskatīja, ka minētais prasītāja pieteiktais prasījums neatbilst Darba likuma 126. panta pirmās daļas vai Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 4. punkta prasībām (piemēram, tā iemesla dēļ, ka nesatur uz aprēķiniem balstītu konkrētu piedzenamo summu), tad atbilstoši darba tiesību pamatmērķim apgabaltiesas pienākums bija norādīt prasītājam uz minēto trūkumu un, ja nepieciešams, atlikt lietas izskatīšanu, lai dotu viņam iespēju to novērst (sk. *šī sprieduma 9.1.2. punktu*), nevis pārmetuma veidā uz šādu trūkumu kā iemeslu pieteiktā prasījuma daļējai apmierināšanai pirmo reizi aizrādīt tikai pārbaudāmajā spriedumā. Kā pamatoti argumentēts kasācijas sūdzībā, ar šādu pārmērīgi formālu pieeju apgabaltiesa, kuras rīcībā bija visi nepieciešamie dati piedzenamās atlīdzības summas aprēķināšanai, ir ierobežojusi Darba likuma 126. panta pirmajā daļā paredzēto prasītāja tiesību saņemt pilnīgu atlīdzību par prettiesiskas atlaišanas sekām, kā arī nav ievērojusi darbinieka kā ekonomiski un sociāli vājākā darba tiesisko attiecību dalībnieka tiesību un pamatoto interešu aizsardzības principu.

[9.2.3] Lietas materiālos nav pierādījumu par tādiem apstākļiem, kas laika posmā no 2026. gada 13. februāra līdz 2026. gada 14. maijam izslēgtu darba kavējuma piespiedu raksturu un līdz ar to būtu pamats nepiedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par attiecīgo laika posmu kā atlīdzību par darba piespiedu kavējumu.

Turklāt izskatāmajā lietā pats atbildētājs, pārsūdzot pirmās instances tiesas spriedumu arī daļā par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar šo spriedumu, nav ļāvis minētajam spriedumam stāties spēkā šajā daļā un līdz ar to ir izraisījis darba piespiedu kavējuma laika turpināšanos. Tādējādi laikā, kamēr lieta atradās apelācijas instances tiesā, faktiski turpinājās darba piespiedu kavējums un prasītājam bija likumīga tiesība gaidīt lietas izskatīšanu apelācijas instances tiesā, nevis pienākums pušu starpā pastāvošās darba tiesiskās attiecības uzskatīt par izbeigtām ar pirmās instances tiesas spriedumu, kas šajā daļā nebija stājies spēkā (sal. *Senāta (Civillietu departaments paplašinātā sastāvā) 2009. gada 2. decembra spriedums lietā Nr. SKC-931/2009, C29286807*).

[9.3] Iepriekš norādītās kļūdas Darba likuma 126. panta pirmās daļas piemērošanā ir novedušas pie lietas nepareizas izspriešanas daļā, tāpēc pārbaudāmais spriedums ir atceļams daļā, ar kuru noraidīta prasība daļā par atlīdzības (vidējās izpeļņas) par darba piespiedu kavējuma laiku no 2026. gada 13. februāra līdz 2014. gada 14. maijam piedziņu.

Vienlaikus spriedums atceļams arī daļā par valsts nodevas piedziņu no atbildētājas valsts ienākumos, jo tās summa ir atkarīga no piedzītās atlīdzības par darba piespiedu kavējuma laiku apmēra (sk. *Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474. panta 2. punktu, Senāts

nosprieda

atcelt Rīgas apgabaltiesas 2026. gada 14. maija spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība daļā par atlīdzības (vidējās izpeļņas) par darba piespiedu kavējuma laiku no 2026. gada 13. februāra līdz 2026. gada 14. maijam piedziņu, kā arī daļā par valsts nodevas 700 *euro* piedziņu no atbildētājas valsts ienākumos, un šajā daļā nodot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Senators E. Kalniņš Senatore I. Garda Senatore K. Zīle